

עמק רפאים 43א, חדר 22, ירושלים, ת.ד. 8711, ירושלים 91086
טלפון: 02-561-1899, פקס: 02-563-4148
דוא"ל: communications@icci.org.il אתר אינטרנט: www.icci.org.il

עלון המועצה הבין-דתית המתאמת בישראל (ICCI) י"ח בחשוון ה'תש"ע | 17 ד'ו אל –קעדה 1430 | 5 בנובמבר 2009

חברים יקרים,

במהלך החודש שעבר היתה לי הזכות לצאת למסע לפולין בחברת חמישה עמיתים מישראל – שלושה רבנים, אשת חינוך יהודייה וסטודנטית מתמחה פולנית-קתולית. בפולין השתתפנו בסמינר ייחודי על יחסי יהודים ופולנים, שהתקיים בשלוש ערים פולניות, לובלין, קילצה וורשה. היתה זו חוויה חינוכית, דתית ורוחנית משמעותית ומרגשת שכללה שיחות אישיות ודיונים אינטלקטואליים עמוקים עם חברים ועמיתים יהודים ונוצרים, שקובצו יחד על ידי המועצה הפולנית של נוצרים ויהודים.

בין נקודות השיא של המסע ניתן למנות:

- ביקור במחנה הריכוז וההשמדה מיידנק, ליד לובלין, עם הארכיבישוף של לובלין, הארכיבישוף יוזף ז'יצ'ינסקי, במהלכו התייחדנו עם זכר קורבנות השואה על ידי קריאת מזמורי תהילים ודקת דומיה.
- שבת משותפת בעיר קילצה, עיירה בין ורשה וקרקוב הידועה בשל פוגרום נגד היהודים שהתרחש בה ביולי 1946. אנשי הקהילה הנוצרית של קילצה, ובראשם מר בוגדן ביאלק, יזמו אירוע הנצחה זה. אנשים אלו מעורבים בדרכים שונות ויוצאות דופן בהנצחת זכר הקהילה היהודית של קילצה ובחתימה לפיוס בין יהודים וקתולים בפולין.
- השתתפות באירוע "שמחת תורה" מיוחד, ביוזמתה של הועדה הפולנית של יהודים ונוצרים בורשה, כשבוע לאחר מועד החג היהודי עצמו. בטקס חגיגי זה, יהודים ונוצרים קראו יחד טקסט תנ"כי וחלקו זה עם זה את מחשבות ודעות הנוגעות לטקסט זה באוירה של ידידות חמה ותחושת קהילה משותפת.

המסע היה עשיר ברגשות, חוויות ומשמעות עבור כולנו. באופן אישי, אני יכול לומר שהמסע לימד אותי רבות על הערך שיש לפעולותיו של אדם אחד – או של קבוצות קטנות של אנשים – ואפשרות לתרום תרומה משמעותית לשינוי חברתי ודתי בקהילות שלמות.

לשלום,

רון קרוניש

מנהל, המועצה הבין-דתית המתאמת בישראל (ICCI)

rkronish@icci.org.il

תוכניות ואירועים בעתיד הקרוב

ועידת וידיאו על דיאלוג בין בני נוער יהודים ומוסלמים בארה"ב והשלכותיו עבור ישראל

ועידת וידיאו על דיאלוג בין בני נוער יהודים ומוסלמים בארה"ב והשלכותיו עבור ישראל תתקיים ב-16 בנובמבר 2009, במרכז האמריקאי בירושלים. ועידת וידיאו זו, בהשתתפות מוזמנים נבחרים, הנה השלישית בסדרה של ועידות מטעם ICCI והמרכז האמריקאי בירושלים. הדוברים מארה"ב יהיו ד"ר איבו פאטל (בתמונה, משמאל), מייסד ומנכ"ל ארגון הנוער הבין-דתי "Interfaith Youth Core" והרב אור רוז (בתמונה, מימין), דיקן-חבר ומנהל החינוך הבלתי-פורמלי בבית הספר הרבני של הקולג' העברי בניוטרון, מסצ'וסטס, שם הוא מלמד מחשבת ישראל ותורה שבעל פה.

עידכון לגבי התוכניות הנמשכות של ICCI ואירועים מיוחדים

משלחת ICCI לפולין

משלחת של מנהיגי דת מטעם ICCI ביקרה בפולין (ורשה, לובלין וקילצה) בין ה-14 וה-18 באוקטובר 2009. היה זה ביקור גומלין, בהזמנת המועצה הפולנית של יהודים ונוצרים (Polish Council of Christians and Jews). המשלחת כללה

את מנהל ICCI, הרב ד"ר רון קרוניש, את מנהלת תוכניות הנוער והצעירים של ICCI, הגב' אביגיל משה, את הרב פרופ' יהודע אמיר מהיברו יוניון קולג', את הרב שלמה ברין משיבת הר עציון והמכללה למורים ע"ש יעקב הרצוג, את הרב יהודה גלעד, מייסד וראש ישיבת מעלה גלבוע ורב קיבוץ לביא ואת גב' זוזנה רדזיק, מתמחה פולנית-קתולית ב-ICCI.

בין ה-16-17 באוקטובר 2009, חברי המשלחת נטלו חלק בשבתון מיוחד בעיר קילצה, בה התרחש פוגרום ב-1946. היה זה אירוע דתי ותרבותי יוצא דופן, שכלל תפילה בבית הכנסת הישן של הקהילה היהודית, לציון 100 שנה להקמת בית הכנסת, שבו לא נערכה תפילה מאז המלחמה. במהלך השבתון, קילצה הפכה למקום של תפילה, דיון, תערוכות, קונצרטים ומחזות המוקדשים לתרבות היהודית. האירוע התאפשר בזכות נדיבותו של מר מייקל טרייזון ומסירותם של מר בוגדן ביאלק וחברים נוצרים אחרים באגודת יאן קרסקי.

אחד המשתתפים במשלחת, הרב פרופ' יהודע עמיר, חלק עמנו כמה מהרשמים והחוויות שלו מביקור המשלחת בקילצה. להלן קטע מדבריו:

בקילצה הומחשה עוצמתה של אנטישמיות פולנית, של האפשרות שפוגרום יתרחש גם אחרי השואה. קילצה היא מעין כמסה הטומנת בחובה את כל הרעל הנורא המרעיל את יחסי היהודים והפולנים, היא הביטוי הנורא של המחסום בפני נורמליזציה ומבט אל העתיד. דווקא שם, דווקא במקום הנורא ההוא, זכינו לעשות שבת במחיצתם של פולנים קתוליים שתוכן חייהם ההנצחה וההזכרה, הוקעת הרצח והשנאה, ריפוי הפצעים ככל הניתן. דמותו של האיש קטן המידות הפיסיות שנטל על עצמו לפני שנים רבות לחולל את השינוי, בוגדן ביאלק (לא, אין לו קשר משפחתי אל חיים נחמן ואף לא שורשים יהודיים הידועים לו), תלווה אותי עוד שנים רבות. זהו איש צנוע, כמעט בלתי נראה, שבזכותו נעשתה קילצה למוקד של זיכרון ושל תשובה. וכשהתקוות שנשא בלבו התגשמו מעל ומעבר למה שהעז לחלום ובבית הכנסת המחולל והשדוד של קילצה התקיימה שוב תפילה יהודית – בהשתתפות עשרות רבות של יהודים ונוצרים שיצרו לאותה שבת קהילה קדושה אחת – הוא פרץ בבכי חסר מעצורים.

מסע הרצאות של מנהל ICCI וקאדי מוחמד זבדה בצפון אמריקה

בין ה-29-21 באוקטובר 2009, ד"ר קרוניש וקאדי מוחמד זבדה, הקאדי של ירושלים (תמונה מימין, קרדיט: ברונו שלומברגר, אוטווה סיטיזן), ביקרו בארה"ב וקנדה במסגרת מסע הרצאות מיוחד. מטרת המסע היתה לדון בסוגיות, אתגרים והישגים הנוגעים ל"תהליך השלום האחר: דיאלוג בין-דתי בישראל בשירות השלום". ד"ר קרוניש וקאדי זבדה הרצו יחד בפני קהלים יהודים, קהלים מוסלמים וקהלים מעורבים באוטווה, בירת קנדה, בהזמנת הרב סטיב גרטן מבית הכנסת ישראל ובמימון קרן דנבה (Danbe Foundation), באוניברסיטת פנסילבניה בפילדלפיה, באוניברסיטת אינדיאנה/פורדו (Indiana University-Purdue University) באינדיאנפוליס, בהזמנת הברית המוסלמית של אינדיאנה, ובבית הכנסת הרפורמי ווסטצ'סטר אשר בסקרסדייל, ניו יורק, בהזמנת הרב ריצ'רד ג'ייקובס.

הרב קרוניש וקאדי זבדה התארחו גם בשני סמינרים מיוחדים. הראשון מבין סמינרים אלה התקיים במכון לחינוך בין לאומי (Institute of International Education) בעיר ניו יורק, שם נפגשו עם הצוות המקצועי של המכון ועם חברי הנהלה מובילים, כולל מר ס.א. איברהים (בתמונה משמאל) ומר ויקטור גולדברג. הסמינר השני התקיים במשרדו של מר איברהים והשתתפו בו אנשי עסקים, אנשי חינוך ואנשי דת מובילים בקהילה. אנו מביעים את הכרת תודתנו למר ס.א. איברהים, מנכ"ל קבוצת רדיאן בע"מ (Radian Group, Inc.), על אירוח סמינרים אלה.

- לאחר שובו של הקאדי זבדה לישראל, נסע ד"ר קרוניש לשיקגו על מנת להשתתף בשלושה אירועים:
- הרצאת הסתיו ע"ש שפירו בנושא "תהליך השלום האחר – דיאלוג בין-דתי בישראל", מטעם מרכז ברנדין לתיאולוגיה וכמורה (Bernadin Center for Theology and Ministry) של האיחוד התיאולוגי הקתולי (Catholic Theological Union) ובהזמנתו של פרופ' ג'ון פבליקובסקי.
  - סמינר "סעד ולמד" בנושא "השפעת הסכסוך הישראלי-פלסטיני על דיאלוג יהודי-נוצרי", בקהילת עמנואל בשיקגו ובהזמנת הרב מיכאל צדק. באירוע השתתפו בין השאר האב ג'ון מ. בוקנו, כומר בכנסיה הפרסביטריאנית הרביעית ועורך ומו"ל "המאה הנוצרית", והאחות ג'ואן מקגווייר, מנהלת יחסים כלל-נוצריים ויחסים בין-דתיים בארכידיוקסיה של שיקגו.
  - סדנא שהתקיימה כחלק מועידת ארגון "Interfaith Youth Core" בשיקגו.

מנהיגי דת בגליל – אירוע "סוכת שלום"

ב-6 באוקטובר 2009, במהלך חג הסוכות, 25 מנהיגי דת מהגליל—יהודים, דרוזים, נוצרים ומוסלמים— נפגשו בסוכה של מלון קיבוץ לביא במסרת אירוע "סוכת שלום". מנהיגי הדת למדו על סוכות מפי הרב יהודה גלעד, רב קיבוץ לביא ומראשי ישיבת מעלה גלבוע, והשתתפו בסיוור בקיבוץ בהנחיית הרב מאיר רובינשטיין. במהלך הדיונים הקבוצתיים בסוכה עלו רעיונות מעשיים רבים לשיתוף פעולה בין מנהיגי הדת בגליל. ICCI מביעה תודה למר יעקב סלאמה וצוות אגף העדות במשרד הפנים על שותפותם בתוכנית זו, ולרב יהודה גלעד על האירוח.

השתלמות מיוחדת על יחסי יהודים ופולנים

ההשתלמות המיוחדת של ICCI בנושא "יחסי יהודים ופולנים – היבטים דתיים, הסטוריים וחברתיים וייצוגם בעבר ובהווה" נפתחה ב-26 באוקטובר 2009, בהרצאתה של שגרירת פולין בישראל, הגב' אנגנישקה מגדז'יאק מישבסקה. ההשתלמות, המהווה שיתוף פעולה בין ICCI והמכון הפולני, מיועדת לאנשי חינוך המעוניינים להעמיק את ידיעותיהם בנושאים: השיח הפולני על ההיסטוריה היהודית, הקמתה המחודשת של קהילה יהודית רב גונית בפולין ויחסי יהודים ונוצרים בפולין של היום.

ICCI בתקשורת

משלחת ICCI לאוסטרליה בספטמבר 2009 נמצאת במוקד כתבתו של ג'רמי ג'ונס באתר **המועצה ליחסי אוסטרליה-ישראל ועניינים יהודיים (Australia/Israel & Jewish Affairs Council)**, אשר התפרסמה ב-25 בספטמבר 2009. הכתבה, שכותרתה "המילה האחרונה: חומר למחשבה", עוסקת בתרומת המשלחת לשינוי תפיסות מוטעות ולקידום הבנה בין-דתית באוסטרליה. במיוחד מתארת הכתבה כיצד מוסלמים אוסטרלים שהשתתפו באירועים בהם דיברו חברי המשלחת או שמעו אותם ברדיו, באו כתוצאה מכך לכלל חשיבה מחדש על דעות קדומות שהיו להם לגבי מציאות החיים היומיומית בישראל. לדוגמא, "העובדה שישנם מסגדים וכנסיות פעילים בישראל באה כהפתעה לכמה מהנוכחים, אשר הוטעו לחשוב על ישראל כעל מדינה טוטליטרית קריפטו-תיאולוגית. הדבר מצביע על חשיבות הביקור הזה באוסטרליה להעמקת הידע וההבנה בנושא."

<http://www.aijac.org.au/?id=articles& action=showArticleDetails&articleID=6663>

מסע ההרצאות של ד"ר קרוניש וקאדי זבדה בארה"ב וקנדה זכה לתשומת לב תקשורתית משמעותית בחודש שעבר. להלן רשימה חלקית של פרסומים רלבנטיים.

כתבה מאת רוברט קינג התפרסמה ב**אינדיאנפוליס סטאר (www.indiestar.com)** ב-23 באוקטובר 2009, תחת הכותרת "רקע דתי שונה אינו מונע יצירת אמון". המאמר מדגיש את חשיבות "תהליך השלום האחר", תהליך הכולל מעורבות אישית אינטנסיבית וארוכת-טווח של אנשים אשר אינם עורכי דין או פוליטיקאים. בנוסף, מר קינג חלק את רשמיו מהראיון שקיים עם ד"ר קרוניש וקאדי זבדה בבלוג האישי שלו, וסיכם אותם בשאלה הבאה: "אם מוסלמי ויהודי מירושלים יכולים לנסוע יחד ולדבר בשפת השלום, איזה תירוץ יש לנו באמריקה שלא לעשות את אותו הדבר?"

<http://www.indystar.com/apps/pbcs.dll/article?AID=/20091023/LOCAL/910230376>

http://blogs.indystar.com/thoushalt/2009/10/two_visitors_fr.html

כתבה מאת ג'ניפר קמפבל התפרסמה ב**אאוטוה סטיזון (www.ottawacitizen.com)** ב-26 באוקטובר 2009, תחת הכותרת "מוצאים מכנה משותף". הכתבה כוללת רשמים מהרצאתם של ד"ר קרוניש וקאדי זבדה בבית הכנסת ישראל אשר באוטוה. בין השאר, עסקה ההרצאה בעמדתה של התקשורת כלפי מאמצים בין-דתיים להשגת שלום, בפרויקט קד"ם ובחזון חיי השלום העתידיים בין אנשים וקהילות באזור.

<http://www.ottawacitizen.com/entertainment/Finding+common+ground/2144262/story.html>

כתבה מאת מרי רוזנברג התפרסמה ב**ג'ואיש וויק (www.thejewishweek.com)** ב-27 באוקטובר 2009, תחת הכותרת "מגלים כיצד לחיות יחד". הכתבה סיקרה את הרצאתם של ד"ר קרוניש וקאדי זבדה בבית הכנסת הרפורמי ווסטצ'סטר אשר בסקרסדייל, ניו יורק. בין הנושאים שנידונו היו הסטריאוטיפים שיש לכל צד על הצד האחר, דיאלוג כמחויבות דתית, ותפקידו של דיאלוג בין-דתי. במילותיו של ד"ר קרוניש: "אנו איננו פוליטיקאים. איננו כאן כדי לכתוב את חוזה השלום בין ישראל לפלסטין. עבורנו, העיסוק בדיאלוג בין-דתי אינו תרגיל אקדמי או אינטלקטואלי. אנחנו עוסקים בקירוב אנשים זה לזה על מנת שיוכלו לחיות יחד. המוקד של הדיונים שלנו הוא הדת, החינוך והרוח. המטרה היא ללמוד כיצד לחיות יחד בדו-קיום שליו."

http://www.thejewishweek.com/viewArticle/c36_a17050/News/New_York.html

ביקורי קבוצות מתו"ל

מפגש משלחת של סטודנטים מהולנד עם ד"ר וייסמן ובוגרי פורום הצעירים הבין-דתי בירושלים

ב-19 באוקטובר 2009 ביקרה במשרדי ICCI קבוצה של סטודנטים לתיאולוגיה מהולנד. הקבוצה נפגשה עם ד"ר דבי וייסמן, נשיאת ICCJ ויו"ר-עמיתה של ICCI, ועם אלי ברום וטארק סמאן, בוגרי פורום הצעירים הבין-דתי בירושלים. במפגש נכחה גם רפאלה חורגין, סטודנטית המשתתפת בפרויקט ניר, פרויקט בתחום הרפואה המיועד לסטודנטים מישראל, הגדה המערבית וירדן. הקבוצה ההולנדית מנתה כ-

15 סטודנטים נוצרים (בגילאי 20-25) ומוריהם, כולם מהאוניברסיטה הנוצרית באדה (Ede). במהלך שהותם בת השבועיים בישראל, מטרתם של סטודנטים אלה היא להבין טוב יותר את המציאות בישראל ואת סוגיית היחסים בין יהודים ונוצרים בעבר ובהווה. פגישתם עם נציגי ICCI נסבה על הפעילות הבין-דתית של ICCI ודיאלוג בין-דתי בכלל כדרך ליצירת תרבות של שלום.

מפגש משלחת מנהיגות כנסיית ריינלנד עם נציגי ICCI

ב-20 באוקטובר 2009, ד"ר דבי וייסמן, יו"ר-עמיתה של ICCI, וגב' רולה שובייטה, בוגרת תוכניות הנשים של ICCI, נפגשו עם משלחת מגרמניה. המשלחת מנתה 11 מנהיגים של כנסיית ריינלנד, וביניהם בישוף ומספר כמרים. ד"ר וייסמן וגב' שובייטה, אשר חזרו לאחרונה מסיבוב הרצאות מטעם ICCI באוסטרליה, שוחחו עם חברי המשלחת על פעילויות ICCI ועל חשיבות הדיאלוג הבין-דתי בשירות השלום.

מפגש פסיכולוגים מאוסטרליה עם נציגי ICCI

ב-25 באוקטובר 2009, ד"ר דבי וייסמן ומנהלת תוכניות הנוער והצעירים של ICCI, גב' אביגיל משה, נפגשו עם קבוצה של שישה פסיכולוגים מאוסטרליה, שהוזמנו לישראל ע"י לשכת המסחר אוסטרליה-ישראל. ד"ר וייסמן וגב' משה שוחחו עם הקבוצה על ההיבטים החינוכיים והפסיכולוגיים של הסכסוך באזורנו, על תוכניות הנוער והצעירים של ICCI ועל הפרויקטים המשותפים שלנו עם ארגונים מיפן ופולין.

ביקור משלחת סטודנטים מטעם "החוויה הישראלית"

ב-6 באוקטובר 2009, ביקרה במשרדי ICCI קבוצה של כ-25 סטודנטים מחו"ל, המשתתפים בתוכניות "החוויה הישראלית" ("חוויה ברימון" ו"חוויה בבצלאל"). סטודנטים אלה, בגילאי 18-27, הגיעו מאירופה, ארה"ב, קנדה, אוסטרליה, דרום אמריקה ודרום אפריקה במטרה ללמוד במשך שנת לימודים אחת בבית הספר למוזיקה רימון או בבית הספר הגבוה לאומנויות בצלאל, וללמוד תוך כך על החברה והתרבות בישראל. הקבוצה נפגשה עם נשיאת ICCI ויו"ר-עמיתה של ICCI, ד"ר דבי וייסמן, עם מנהלת תוכניות הנוער והצעירים של ICCI, הגב' אביגיל משה, ועם בוגרים של תוכנית פנים אל מול פנים / אמונה אל אמונה: מוסטפה גאנם, סאלם עבדלרחמן, דויד ג'מאל, אביטל ג'מאל, שקד גרין, היבה עליאן, בושרה עבדלרחמן ופליאה גיליס. ד"ר וייסמן סיפרה לקבוצה על דיאלוג בין-דתי בישראל, ולאחר מכן קיימו החברים אלתור מוזיקלי משותף בהובלת סאלם עבדלרחמן. מאוחר יותר, התקיים דיון שנסב על הדרכים בהם המצב בישראל משפיע על חיי הסטודנטים מחו"ל, הן בארצות המוצא שלהם והן במהלך שהותם בישראל, ועל הסיבות שהביאו אותם להצטרף לתוכניות "החוויה הישראלית".

מצטרפים חדשים לצוות ICCI

צוות ICCI שמח על הצטרפותו של מר ואסים בירומי, אשר ירכז יחד עם גב' אביגיל משה את תוכנית "מזיכרון לפיוס". ואסים הנו בעל תואר ראשון במדעי ההתנהגות מאוניברסיטת בן גוריון בנגב, ובימים אלה שוקד על השלמת התיזה שלו בפסיכולוגיה חינוכית מאוניברסיטה זו, ואף מסיים תואר שני בפסיכולוגיה חינוכית קלינית באוניברסיטת חיפה. הוא שימש כמנחה, רכז, מרצה ומחנך במסגרות שונות החל מ-1999, ובשנים האחרונות רכש מומחיות בנושא הנחית והדרכת קבוצות הנמצאות בסכסוך.

צוות ICCI מקדם בברכה גם את מר עומר סמיילי, אשר יעבוד כמתמחה במסגרת תוכניות הנוער והצעירים שלנו ויסייע גם בנושאי פיתוח ותקשורת. עומר הנו סטודנט לתואר בוגר באוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון ולומד כעת, במשך סמסטר הסתיו, בבית הספר לתלמידי חו"ל ע"ש רוטברג אשר באוניברסיטה העברית. עומר מתעתד לסיים את לימודיו, הכוללים התמחות ביחסים בין לאומיים ובשפות שמיות, בשנת 2010. עומר הנו תושב טולדו, אוהיו.

הזמנת תוכניות הינזכיות בין-דתיות

המרכז למפגש בין-דתי עם ישראל של ICCI מציע מגוון תוכניות לקבוצות המבקרות בישראל ו/או שוהות בארץ לטווח ארוך. התוכניות מוצעות לבוגרי תיכון וסטודנטים, וכוללות הרצאה קצרה, שיחה פתוחה ודינאים קבוצתיים. המבקרים ייפגשו עם בוגרים ומשתתפים נוכחיים בתוכניות הנוער של ICCI. התוכניות שלנו הן אינטראקטיביות וגמישות, ונוכל להתאים אותן יחד לצרכי כל קבוצה. קיימות גם תוכניות הכוללות הרצאות ופאנל דוברים. לקבלת מידע נוסף או להרשמה לתוכנית, אנא צרו קשר דרך communications@icci.org.il או בטלפון 02-5611899.

המרכז אף מציע תוכניות לימודים מלאות של בין 10-14 ימים, המיועדות לסטודנטים וקבוצות בין-דתיות מחו"ל. למידע נוסף, אנא עיינו באתר שלנו (<http://www.icci.org.il>) או צרו קשר עם מר אופיר ירדן, education@icci.org.il.